

POINT verbreedt; geografisch én inhoudelijk

Dat het concept van de werkplaats onderwijsonderzoek steeds meer terrein wint, zien we in Brabant, waar POINT 013, de in 2016 gestarte Werkplaats Onderwijsonderzoek in Tilburg, inmiddels twee equivalenten heeft, namelijk in Eindhoven (POINT 040) en in Den Bosch (POINT 073). Maar er zijn meer mooie ontwikkelingen, vertelt Anouke Bakx¹, die als wetenschapper vanaf het begin is verbonden aan POINT.

Noemenswaardig is allereerst dat POINT is genomineerd voor de Onderwijsprijs Noord-Brabant en winnaar van [de EAPRIL Award](#), een Europese prijs die wordt uitgereikt aan projecten die bijdragen aan de verbinding tussen theorie en praktijk. POINT krijgt dus niet alleen in de regio en landelijk steeds meer bekendheid, ook internationaal is er belangstelling voor de aanpak van de werkplaats.

POINT

POINT staat voor Passend Onderwijs voor Ieder Nieuw Talent. In de drie POINT-werkplaatsen – in Tilburg (POINT 013), Eindhoven (POINT 040) en in Den Bosch (POINT 073) – doen onderzoekers, pabodocenten en leerkrachten op basis van gelijkwaardigheid samen onderzoek naar vraagstukken die te maken hebben met het centrale thema van POINT: passend onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen.

Naast schooloverstijgend onderzoek dat op basis van vragen van scholen wordt uitgevoerd door de onderzoekers/studenten, voert elke school met begeleiding van een onderzoeker een eigen praktijkonderzoek uit. De werkplaats bewerkstelligt een onderzoekende cultuur in de deelnemende scholen en levert kennis, instrumenten, en (wetenschappelijke) publicaties op. Zo gaan onderzoek en professionalisering hand in hand.

Zie: www.point013.nl

Internationaal vrij uniek

Dat er internationaal belangstelling is voor het concept van de werkplaats merkte Anouke Bakx ook toen zij afgelopen zomer [een keynote lezing](#) verzorgde – zie [hier filmpje](#) van de vooraankondiging door Bakx – tijdens de [World Conference for Gifted and Talented Children](#), waar ze onder andere het concept van POINT heeft gepresenteerd. “Dat werd zeer positief ontvangen”, vertelt Bakx. “Niet alleen vanwege de verbinding van leraar, lerarenopleider en wetenschapper – iets dat je ook wel in andere landen ziet – maar vooral omdat het onderzoek van POINT voortkomt uit de vragen van de scholen. Dat blijkt internationaal vrij uniek te zijn.”

¹ Anouke Bakx is lector ‘Goed leraarschap, goed leiderschap’ bij Fontys Hogeschool Kind en Educatie en bijzonder hoogleraar ‘begaafdheid’ aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

In de vraagarticulatie heeft het POINT-onderzoek de afgelopen jaren trouwens wel een ontwikkeling doorgemaakt: vooral het schooloverstijgende onderzoek is nóg vraaggestuurder opgezet dan voorheen. “Ons eerste schooloverstijgende onderzoek – naar motivatie – was weldegelijk gebaseerd op vragen van de scholen,” vertelt Bakx, “maar de scholen werden daarin wel gestuurd. Dat is bij het tweede onderzoek – naar docentprofessionalisering – niet het geval. Met dat onderzoek zijn we heel open gestart door aan de scholen te vragen: welke thema’s of issues leven er op school en zouden jullie graag willen onderzoeken? We voeren het schooloverstijgende onderzoek nu dus nóg meer uit in dienst van de scholen.”

Samen onderzoek doen

De onderzoeksvragen van het (kleinschalige) praktijkonderzoek dat in de scholen wordt uitgevoerd, komen altijd al helemaal vanuit de school, maar nieuw is wel dat scholen tijdens hun onderzoek vaker samenwerken. “We hebben gezien dat het heel goed werkt als leerkrachten van verschillende scholen die verwante thema’s onderzoeken, met elkaar samenwerken”, vertelt Bakx. “Ze trekken bijvoorbeeld samen op bij het verkennen van de literatuur en wisselen ideeën en praktijken uit. Dat gebeurt steeds vaker. Omdat het gemeenschappelijke thema ‘hoogbegaafdheid’ is, zijn er altijd wel scholen die verwante onderzoeksvragen hebben. De werkplaats in Den Bosch, POINT 073, heeft dit ook echt als uitgangspunt opgenomen: onderzoek doe je samen. Daar werken de leerkrachten dus altijd samen aan het praktijkonderzoek.”

“Steeds meer partijen weten POINT te vinden als serieuze gesprekspartner”

Het thema ‘hoogbegaafdheid’ is de afgelopen jaren inhoudelijk verbreed tot ‘brede talentontwikkeling’. Inzet hiervan is dat de opbrengsten van het onderzoek ook bruikbaar zijn voor andere groepen kinderen met specifieke educatieve behoeften. Bakx: “Toen we in coronatijd bijvoorbeeld onderzoek deden naar afstandsonderwijs, hebben we, naast hoogbegaafde kinderen, ook gekeken naar kinderen met dyslexie of met adhd. Doordat we ons kijkvenster hebben verbreed, kunnen we fijnmaziger analyseren en specifiekere input geven, en kunnen nog meer kinderen profiteren van de inzichten die het onderzoek oplevert.”

Serieuze gesprekspartner

Om dat te bewerkstelligen, is er veel aandacht voor kennisdeling en professionalisering, vertelt Bakx. “Publiceerden we de onderzoeksresultaten voorheen in de vorm van een paper en praktijkartikelen, nu maken we voor elk onderzoek ook een factsheet, waar op 1 A4 heel beknopt de belangrijkste onderzoekduitkomsten op staan. Die factsheets delen we onder meer op LinkedIn.”

POINT vervult in de regio in toenemende mate een professionaliseringsfunctie. Steeds meer mensen weten de website te vinden, en POINT-scholen en -leerkrachten worden vaker benaderd met vragen of voor advies. Ook de gemeente benadert mensen van de werkplaats regelmatig als expert. “Steeds meer partijen weten ons te vinden als serieuze gesprekspartner”, zegt Bakx. “Dat komt onder meer doordat POINT in de regio inmiddels duidelijk op de kaart staat. De nieuwe schoolleiders-PLG speelt hier ook een belangrijke rol in. Schoolleiders en bestuurders zitten aan allerlei tafels, waar ze de werkplaatsen en het POINT-onderzoek onder de aandacht kunnen brengen.”

Aantrekkelijker beroep

In de POINT-scholen groeit een onderzoekende cultuur. Doordat leerkrachten samen met wetenschappers onderzoek doen, zijn zij steeds beter toegerust om evidence informed beslissingen te nemen. Dat draagt niet alleen bij aan de kwaliteit van het onderwijs, maar maakt het beroep mogelijk ook aantrekkelijker, denkt Bakx. “Ik hoor van leerkrachten dat ze het heel erg leuk, inspirerend en leerzaam vinden om met wetenschappers samen te werken en onderzoek te doen. In die zin kan de werkplaats indirect een bijdrage leveren aan vermindering van het lerarentekort. Of dit mensen over de streep trekt om te kiezen voor het onderwijs is denk ik wat veel gezegd, maar het kan leerkrachten wél vasthouden. Want als je je werk leuk, leerzaam en uitdagend vindt, zul je het onderwijs waarschijnlijk niet zo snel verlaten.”